

Σκοπός της εισήγησης

Σύντομη επισκόπηση της συμβολής της εκπαίδευσης στη διάδοση της παιδείας των τεχνών και των γραμμάτων.

Ευχαριστίες

Ευθύς εξ αρχής ευχαριστώ όσους δίνουν τη δυνατότητα βελτίωσης του έργου της παιδείας. Πρώτα τους γεννήτορές μας και στη συνέχεια τους εμπλεκόμενους στο έργο της ελληνικής εκπαίδευσης. Ιδιαίτερα τον κ. Πρόεδρο, για την εξαιρετική προσπάθειά του στο πολυσύνθετο έργο των συνεδρίων του ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.

Δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας της εισήγησης και ότι κάθε βοήθεια, την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς, είτε παραφρασμένες.

Copyright ©Παράσχου Ελένη., 2016,

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματος.

All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εισήγησης, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τη συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτή την εισήγηση εκφράζουν τη συγγραφέα.

«Ακούω και ξεχνώ - Βλέπω και θυμάμαι - Κάνω και καταλαβαίνω»¹

«Le rôle de l'enseignement dans la formation de l'éducation»

La science pédagogique a comparu devant deux cents cinquante ans. Développé avec l'aide de la technologie. Excellents sont les résultats en raison de l'aide d'autres sciences. Les éducateurs particulièrement en Grèce conservent leurs diverses richesses de l'héritage culturel. Enseignent la logique, la volonté et la confiance émotionnelle.

« Plus nous avançons dans la modernité, plus nous recherchons dans le passé les clefs de notre avenir. Pour savoir où nous allons, nous souhaitons savoir d'où nous venons.....Il faut encore militer, joindre nos efforts, nos imaginations. C'est pour aller dans le sens, bien sur, que vous êtes assemblés.»²

Περίληψη

Διανύουμε την τρίτη χιλιετία.

Αν και οι κατακτήσεις της ανθρώπινης διανόησης είναι αξιοθαύμαστες, κάποιες πανανθρώπινες αξίες παραμένουν αναλλοίωτες, υπενθυμίζοντας το έργο, που έχει επιτευχθεί από τους πρόγονούς μας, αλλά και την προσήλωση των νεοτέρων, όχι μόνο να τις υπερασπίζονται, αλλά να μεριμνούν για την εξάπλωση, καθώς και την τελειότερη διατήρησή τους.

Σημαντική θέση κατέχει η επικράτηση αρετών, όπως διαμορφώθηκαν και παραδόθηκαν από γενιά σε γενιά. Είναι αρετές, οι οποίες υπενθυμίζουν ότι η παιδεία χαρακτηρίζει τον ελεύθερο πολίτη, αλλά και την υγιή κοινωνία, την εποχή, καθώς και τη συνολική πνευματική και πολιτιστική κληρονομιά, την οποία παραδίδει στους συνανθρώπους του.

Αυτές οι αρετές είναι αποτέλεσμα αποκρυσταλλωμένης σκέψης υποστηρίζοντας και την ενδεχομένη μορφή του μελλοντικού σχολείου.

Η μετάδοση της αίσθησης της περιπέτειας κατά την εκπαιδευτική διαδικασία συμβάλλει στην ενεργή μάθηση και διαμορφώνει πρώτα την ατμόσφαιρα για το «τι» και στη συνέχεια τις γνώσεις, οι οποίες πρέπει να αποκτηθούν, απαλλαγμένες από τη μη παραγωγική αποστήθιση και ελλείψεις που συμβάλλουν στην έκφραση του φόβου για το άγνωστο.

Η ελλιπής γνώση δε διαμορφώνει τους πολίτες ελεύθερους, αλλά μη σκεπτόμενους, οι οποίοι δε δίνουν πνοή στα έργα τους, αφαιρώντας από τους υπόλοιπους το ερέθισμα για διεργασία, με την οποία αθόρυβα, ασυνείδητα συμβάλλει στη λεπτή παιδαγωγική ενέργεια δημιουργίας κινήτρων και ερεθισμάτων διαμόρφωσης ευήμερουσας παιδοτροπικής αγωγής.

Εκδηλώνεται στο κοινωνικό κύτταρο, την οικογένεια, η οποία στηρίζεται σε κανόνες χιλιετηρίδων μη επαναλαμβανόμενοι σαν απλή μηχανική αντιγραφή, αλλά με φαντασία, τεχνική, κριτική σκέψη, με καινές δραστηριότητες, απαλλαγμένες από κενές σπουδές, αναστέλλουσες τη δημιουργία θετικών μαθησιακών υποδειγματικών ενδιαφερόντων.

Η ορθή επιλογή πλήθους προτεινόμενων αντικειμένων σπουδής δεν καθιστά την εκπαίδευση μονόδρομο. Αντίθετα με στοχευόμενη ειδολογική μόρφωση και μάθηση προσφέρεται σε όλους η δυνατότητα ανάπτυξης δεξιοτήτων, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, συνεργασία Πανεπιστημίων, αξιοποίηση κινητικών δυνατοτήτων, μάθηση με κριτική σκέψη, διαμόρφωση προσωπικοτήτων χωρίς παρωπίδες...

Αν η παιδεία δε στηριχθεί σε ισχυρές προσωπικότητες, οι οποίες λειτουργούν ως διελκυστίνδα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, τότε το αποτέλεσμα είναι αρνητικό. Όσο μεγαλύτερη είναι η αδυναμία συνεργασίας των εμπλεκόμενων στο λειτούργημα της παιδείας, τόσο μεγαλύτερη είναι η εμφάνιση των αρνητικών αποτελεσμάτων πεδίας.

Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα προσωπικοτήτων, οι οποίοι, με την καθημερινή συμπεριφορά και το έργο τους, καθώς και τη διαύγη τους σκέψη, ευαισθητοποίησαν τους νέους, όχι μόνο της εποχής τους, αλλά και τους μεταγενέστερους, παγκοσμίως.

Λέξεις κλειδιά: Παιδεία, εκπαίδευση, διδακτική, παιδοτροπική, ειδολογική (Εικόνα 1)

Εισαγωγή

Είναι αποδεδειγμένο ότι το μέλλον μιας χώρας επενδύεται ως επί το πλείστον στην παρεχόμενη Παιδεία της. «*Παιδείαν δη λέγω την παραγιγνομένην πρώτον παισίν αρετήν.*»³

Αν και ο όρος Παιδεία χρονολογείται με την εμφάνιση του ανθρώπου, εντούτοις η παιδαγωγική επιστήμη έχει ηλικία δύομισι αιώνων. Εμφανίστηκε σαν ενστικτώδης, μεταδόθηκε σαν παραδεδομένη παιδαγωγική και συστηματοποιήθηκε βασιζόμενη σε κανόνες και αρχές κοινά αποδεκτές.

Σαν αυτοτελής πλέον επιστήμη την αρχή του εικοστού πρώτου αιώνα, όχι μόνο εξελίχθηκε ραγδαία, αλλά παρουσιάζει αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις.⁴

Επιπλέον, με την αλματώδη εξέλιξη της τεχνολογίας παρουσιάζεται μη ελεγχόμενη.

Γιαυτό είναι αναγκαία η συστηματική, μεθοδευμένη μελέτη της, στηριζόμενη στην παρατήρηση, στο πείραμα, στα κριτήρια, στην έρευνα της στατιστικής και κάθε βοηθητικής επιστήμης, διατηρώντας συνειδητά αμείωτο το ενδιαφέρον διαπαιδαγώγησης ατόμων και κοινωνικών ομάδων.

Έτσι ο άνθρωπος διαπλάθεται με αξίες και αρετές σε κατάλληλους χώρους, ειδικά διαμορφωμένους για την παρεχόμενη αγωγή.⁵

Ιδιαίτερα για την Ελλάδα και τους Έλληνες, οι οποίοι ζουν με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, οι έννοιες παιδεία, αγωγή, μόρφωση, εκπαίδευση δεν είναι ταυτόσημες, αλλά αποτελούν βασικές προϋποθέσεις των αποκαλούμενων ανθρωπιστικών επιστημών.

Λαμβάνεται υπόψη η παιδική ηλικία, η σωματική, νοητική, συναισθηματική ανάπτυξη, η θέληση και το οικογενειακό, οικονομικό περιβάλλον, η αγωγή, κλίσεις και ενδιαφέροντα, αντιληπτικές ικανότητες και ο χαρακτήρας του εκπαιδευόμενου.

Επομένως, γίνεται αντιληπτό ότι η διδασκαλία παρέχεται από ιδιαίτερα προικισμένους παιδαγωγούς, οι οποίοι λειτουργούν με κανόνες λογικής, θέλησης και συναισθημάτων, πέρα από τις θεωρίες της παιδαγωγικής,⁶ γίνονται αποδέκτες εμπιστοσύνης και ειλικρίνειας. (Εικόνα 2)

«Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ»

Παράγοντες Εκπαίδευσης / Παιδείας

Η δύναμη της αγωγής εξαρτάται από την επίδραση του φυσικού, κοινωνικού και οικογενειακού περιβάλλοντος. (Εικόνα 1)

Η οικογένεια διακρίνεται από τους φυσικούς, παιδαγωγικούς, μορφωτικούς παράγοντες. Εμφανίζεται, ενστικτωδώς, από τους γονείς, οι οποίοι φροντίζουν την εκπλήρωση παιδικών βιολογικών αναγκών, αλλά και την εδραίωση και ενδυνάμωση των ψυχικών και πνευματικών τους αποθεμάτων. Η σχέση με τους συγγενείς, σε ευθεία γραμμή απεριορίστως και εκ πλαγίου,⁷ παρέχει τη δυνατότητα εξατομικευμένης επίβλεψης, όχι μόνο από την πρώτη στιγμή της γέννησης, αλλά ταυτόχρονα με την προσχολική, σχολική και μετασχολική δραστηριότητα. Με την πάροδο των ετών επιδιώκεται η μορφή του σχολείου να προσεγγίζει την υγιή οικογενειακή ζωή, ώστε η μετάβαση του παιδιού στη σχολική ζωή και εργασία να έχει ομαλή εναλλαγή. Επιδιώκεται δημιουργία σχολείου εργασίας, κοινωνίας, αγάπης, αυτενέργειας, σωματικής και πνευματικής υγείας. Οι αλλαγές στην παιδεία τα τελευταία χρόνια δε θυμίζουν εμπειρίες παλαιότερων ετών. Οι περισσότεροι στόχοι των αγώνων των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων υλοποιήθηκαν σε γενικές γραμμές. (Εικόνα 4)

Οι κτιριακές υποδομές, το εποπτικό υλικό, η συνεργασία με συλλόγους γονέων και των αρμόδιων φορέων έγιναν πράξη με τις πρωτοβουλίες, τις αφιλοκερδείς προσπάθειες των εκπαιδευτικών. (Εικόνα 5)

Ο εκπαιδευτικός επιδιώκει δημιουργία κοινοτήτων για την ομαλή διεξαγωγή της διδασκαλίας, με τη μείωση του αριθμού των μαθητών, με τη διδασκαλία νέων μαθημάτων, τον κατάλληλο εξοπλισμό, με τη δυνατότητα παροχής ίσων ευκαιριών σε όλα τα παιδιά, με την επιδίωξη ευγενούς άμιλλας, η οποία επιτυγχάνεται από την παιδαγωγική κατάρτιση του δασκάλου, απαλλαγμένης από το φίλερι, διατηρώντας ό, τι αποκαλούσαν οι αρχαίοι «ευγενή άμιλλα».⁸ Λαμβάνει υπόψη του τη μοναδικότητα των μαθητών και προσαρμόζει τη συμπεριφορά του αναλόγως.⁹ (Εικόνα 6)

Η δύναμη του παραδείγματος αφενός από τον ίδιο το δάσκαλο και στη συνέχεια με χρήση των κατάλληλων μέσων εμπλουτίζει τον εσωτερικό κόσμο του παιδιού, το επηρεάζει και τον μιμείται κατ' επανάληψη, με εμπιστοσύνη, μόλις αντιληφθεί τους ωφελιμιστικούς και ευγενικούς σκοπούς του δασκάλου του. Επαναλαμβάνεται ευχάριστα, όταν απουσιάζουν αναγκαστικές διαταγές, υπακοή, παράλογες απαγορεύσεις, αδυναμία εκτέλεσης των εντολών από τον ίδιο το δάσκαλο. (Εικόνα 7)

Η παιδαγωγούσα διδασκαλία σε αντίθεση με την διδασκαλία μεταφοράς επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων, συμβάλλει στην αβίαστη περιβαλλοντική προσαρμογή, εξέλιξη διδασκόμενης ύλης, μορφώνει και χρησιμεύει. Οι λογικές μέθοδοι παραμένουν υποδειγματικά παραδείγματα για την αρμόζουσα ηλικιακή βαθμίδα εκπαίδευσης. Αν απαιτητικές δραστηριότητες ολοκληρώνονται σε κατάλληλη ατμόσφαιρα, τότε η διδακτική επιτυχία παραμένει γόνιμη και ζωντανή στο διηνεκές. (Εικόνα 8)

Η παιδοτροπική¹⁰ αγωγή υπερέχει της λογοτροπικής, αποδεικνύοντας την κλασσική διαχρονικότητα βασικών αρχών αγωγής: της ανθρώπινης παιδικής φύσης, εξέλιξης, ατομικότητας, πολιτιστικού σκοπού, πατριδογνωστικού, κοσμοθεωρητικού, εξαρτώμενης από τον τόπο, καιρικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, διατροφή, υγεία των κοινωνικών μελών της.

Υπογραμμίζεται η διαπίστωση ερευνών για παρουσία πολλών παραγόντων στην επιτυχημένη μαθησιακή διαδικασία. Ο δάσκαλος με τη σύμφωνη γνώμη των γονέων και κηδεμόνων επιδιώκει τη συμμετοχή των παιδιών σε κοινωνικές δομές του τόπου.

Οι κοινωνικές δομές ιδιαίτερα για την Ελλάδα και τους Έλληνες είναι πολύ ισχυρές, δημοφιλείς και ευχάριστες για όλα τα κοινωνικά στρώματα και όλες τις ηλικίες.

Διαδίδονται σε όλη την υφήλιο με την απόσπαση εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων από το αρμόδιο Υπουργείο.

Ο ιδιαίτερος πλούτος των ηθών και εθίμων της ελληνικής κοινωνίας, η καθολική συμμετοχή όλων των οικογενειών συμβάλλει στη σωματική και ψυχική ανάπτυξη των μελών της. Η συμβολή της εκκλησίας, του κράτους, του στρατού, διεθνών οργανώσεων συμβάλλουν στην ατομική, φυσική, πνευματική, κοινωνική, ανθρωπιστική, ηθική, αισθητική, πολιτική, εθνική, επαγγελματική αγωγή. Ιδιαίτερα στο σύγχρονο σχολείο επιδιώκεται η εξατομικευμένη διδασκαλία, για να αναγνωρισθεί η ιδιαίτερη κλίση του μαθητή, ώστε να αναπτυχθεί κατάλληλα προκειμένου να αποβεί χρήσιμη για όλους.

Είναι σημαντικό να γνωρίζουν τα παιδιά ποιο θα είναι το θέμα με το οποίο θα ασχοληθούν. (Εικόνα 9)

Η εμφάνιση και η χρήση των Νέων Τεχνολογιών άλλαξαν τα δεδομένα ραγδαία. Οι νεότεροι μαθητές δε συναντούν κάποιες δυσκολίες ως προς τη χρήση των Τ.Π.Ε. Αντιθέτως, είναι πολύ εξοικειωμένοι. Οι ρυθμοί με τους οποίους αποδέχονται τη χρήση τους είναι τόσο γρήγοροι, ώστε οι παλαιότεροι αδυνατούν να τους ακολουθήσουν. Οι μεγαλύτεροι δε συμβάλλουν επαρκώς και ταυτόχρονα εμποδίζεται η σωστή καθοδήγηση για την αποτελεσματική χρήση των Η/Υ. Δεν υπάρχει συγχρονισμός, ούτε από τους μεγαλύτερους, ούτε από τους νεότερους. Όσοι από τους νεότερους αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες, καταφεύγουν σε άλλες χώρες, για αναζήτηση της επαγγελματικής τους αποκατάστασης. Ακριβώς γι αυτό το λόγο επιβάλλεται εξειδικευμένη ταχύρρυθμη εκπαίδευση των ενηλίκων.¹¹ Οι ιστοσελίδες στο διαδίκτυο διαρκώς αυξάνονται προκειμένου να αποκτηθούν νέες γνώσεις, οι οποίες συμπληρώνουν με διαφορετικό τρόπο τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις, π.χ. της «ξένης» γλώσσας, μιας μαθηματικής θεωρίας κ.τ.λ. (Εικόνα 10)

Εξειδικευμένο προσωπικό τεχνολογίας και έρευνας επιστρατεύεται στην προώθηση της ανάπτυξης της στρατηγικής για τον μελλοντικό πολίτη βασιζόμενη στη γνώση, που θα καλύπτει όλα τα επίπεδα και τα είδη μάθησης, και την τυπική και την άτυπη μάθηση.¹²

Επιδιώκεται η βιωματική, ανακαλυπτική, ομαδοσυνεργατική μάθηση. Αν για τα μικρότερα παιδιά είναι αποτελεσματική, αποδεικνύεται ότι είναι χρήσιμη για όλους. Επισημαίνεται ότι οι μαθητές στην Ευρώπη με τα νέα προγράμματα θα βελτιώσουν τις επιδόσεις τους.¹³

Η μέθοδος διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών δεν απέχει από την κλασική μέθοδο. Δηλαδή, ανάπτυξη από τον εκπαιδευτή του κάθε θέματος, πρόσκτηση και κατανόησή του, δραστηριότητες και εφαρμογές.

Λαμβάνεται πάντα υπόψη ότι οι ενήλικες έχουν διαμορφώσει τρόπους και στρατηγικές μάθησης.

Προηγείται μια εισήγηση, παρουσίαση και ακολουθεί αναλυτικότερη πληροφόρηση με τη χρήση σημειώσεων, διαφανειών, αλλά και δραστηριοτήτων ως επί το πλείστον συνεργατικών π.χ. με τη χρήση κατάλληλων ηλεκτρονικών εφαρμογών ή επιλεγμένες παρουσιάσεις.

Έτσι δίνεται η ευκαιρία να τεθούν ερωτήματα από διαφορετικές οπτικές και να συνεργασθούν διαφορετικές ειδικότητες για την παραγωγή ολοκληρωμένου αποτελέσματος. (Εικόνα 11, 12)

Οι κανόνες της χαμηλόφωνης συζήτησης, της αργής και σταθερής ομιλίας, η σωστή και περιεκτική διατύπωση δεν παραλείπονται, καθώς και η διαμόρφωση του κατάλληλου κλίματος και της κατάλληλης ατμόσφαιρας, η οποία θα διατηρεί αμείωτη την προσοχή κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Ιδιαίτερα τα μικρότερα παιδιά μιμούνται τη συμπεριφορά των γονέων τους ακόμα και τον τρόπο που διεκπεραιώνουν όποια εργασία τους ανατέθηκε. Έχει την εντύπωση ότι γνωρίζει καλά το αντικείμενο του, οπότε προτέρημα του δασκάλου αποτελεί η διακριτική παρακολούθηση της διεκπεραίωσης της εργασίας του, δίνοντας τη δυνατότητα στο παιδί για αυτοτελή εργασία. Γενικότερα ο δάσκαλος συντονίζει τα παιδιά, ώστε να παράγεται έργο με όλες τις σωματικές, πνευματικές δυνάμεις σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο.¹⁴ (Εικόνα 13)

Η Αξιολόγηση

Η παιδαγωγική αμοιβή από τον εκπαιδευτικό προς το μαθητή δεν χορηγείται υποχρεωτικά. Όμως έχει μεγάλο εύρος ερμηνείας και γιαυτό ενδέχεται να είναι υλική, ηθική ή απλώς τιμητικές διακρίσεις. Διακρίνονται σε φυσικές, θετικές ή σκόπιμες, είτε προαναγγελλόμενες, είτε επακόλουθες. Έτσι καλλιεργείται η θέληση για μάθηση, για ενδυνάμωση μαθητικών προσπαθειών και συνεχείς διακεκριμένες επιτυχίες. Μειωμένη αν είναι υλική και γενναιόδωρη σε τιμητικές διακρίσεις, για την αποφυγή αντικρουόμενων συναισθημάτων με τους συνομηλίκους. Εξαιρετικά προσεκτικός είναι ο δάσκαλος όταν υπόσχεται αμοιβές. Η αρνητική εντύπωση από τον μαθητή που αδικαιολόγητα δεν λαμβάνει την αναμενόμενη αμοιβή, έχει σαν αποτέλεσμα όχι μόνο την εντύπωση, αλλά και την εδραίωση του συναισθήματος της αδικίας. Σήμερα τα περισσότερα παιδιά φεύγουν από τη χώρα, αναζητώντας νέες ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης σε προηγμένες χώρες, επειδή αντιλαμβάνονται ότι η παραμονή τους στην Ελλάδα δεν δημιουργήσει τις ίσες ευκαιρίες για τις οποίες προετοιμάζονταν πολλά χρόνια. Όσοι αδυνατούν να εκπληρώσουν τα όνειρά τους στηριζόμενοι σε ανικανοποίητες υποσχέσεις διακατέχονται από συναισθήματα επιθετικότητας, οργής, απιστίας, περιφρόνησης κ.α.

Σε επίπεδο αρμοδίων φορέων, υπηρεσιών ή σε κρατικό επίπεδο επιδιώκεται η αξιολόγηση προγραμμάτων στην πράξη και από το ποσοστό αποδοχής. Δηλαδή, κρίνεται εκ του αποτελέσματος. Επειδή, όμως, χρειάζεται και είναι απαραίτητη η διαρκής βελτίωσή του, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά σε όλη την Ευρώπη, ενδείκνυται να υπάρξει κάποια μορφή τυπικής αξιολόγησης. Σε πρώτη φάση η συμπλήρωση ερωτηματολογίων. Η αξιολόγηση συμπληρώνεται με περιγραφική, αριθμητική, διαγνωστική, μέσα από φάκελο, ακόμα και αυτοαξιολόγηση.

Στην εκπαίδευση ενηλίκων ο εκπαιδευτικός οφείλει να καταβάλλει το μέγιστο των δυνατοτήτων του, ώστε να ακούσει τους εκπαιδευόμενους, να αντιληφθεί τις ανησυχίες τους και τα ερωτήματά τους. Είναι η βασικότερη βοήθεια που θα δώσει και στον εαυτό του και στους εκπαιδευόμενους.

Επειδή ένας μόνος του δεν είναι δυνατό να αναλάβει τόσες πολλές αρμοδιότητες, περιορίζεται στο ρόλο του συντονιστή και ορίζονται εκ περιτροπής οι επί μέρους αρμοδιότητες. (Εικόνα 14)

Συμπεράσματα.

Είναι φανερό ότι η εκπαίδευση αποτελεί ένδειξη προηγμένης κοινωνίας.

Ο υπομονετικός και επίμονος εκπαιδευτικός επιδιώκει την ειδολογική μόρφωση, δηλαδή, προσανατολίζεται στην ανάδειξη υπάρχουσας νοημοσύνης των μαθητών, βελτιώνοντας τους γλωσσικούς και στη συνέχεια στους αριθμητικούς παράγοντες. Θεμελιώνει τρόπους μεταφοράς γνώσεων, θέτοντας προτεραιότητα στον τρόπο πρόσληψής των. Προάγει την ικανότητα των μαθητών για αντιμετώπιση καταστάσεων και προβλημάτων με τα κατάλληλα πνευματικά και ψυχικά αγαθά.

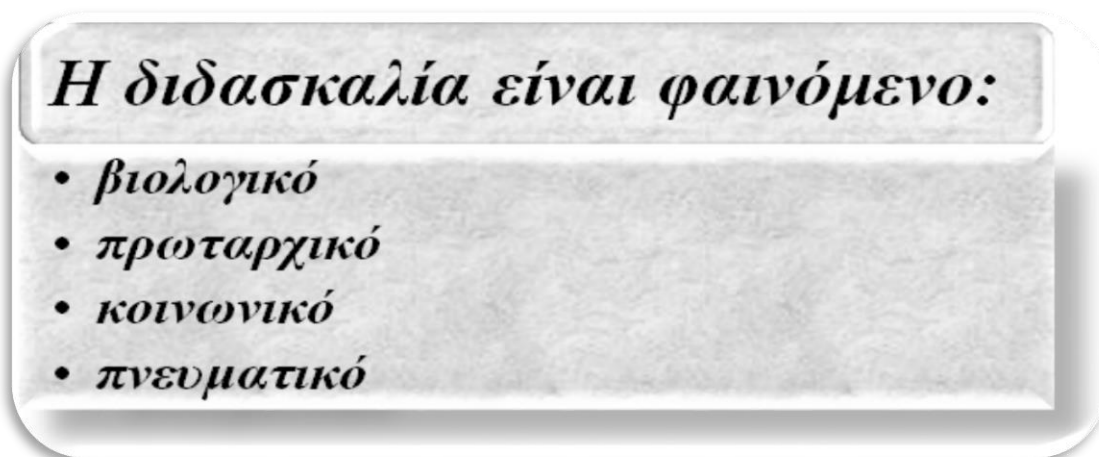
Η λειτουργία διαφόρων μορφών εκπαίδευσης, η υλοποίηση προτεινόμενων, αποτελεσματικών, ταχύρυθμων προγραμμάτων αποτελεί αναγκαιότητα μιας σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας.

Η βελτίωση τους με την κατάλληλη αξιολόγηση, απαλλαγμένη από κάθε ιδιοτέλεια, συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη εκπαιδευτική διαδικασία.

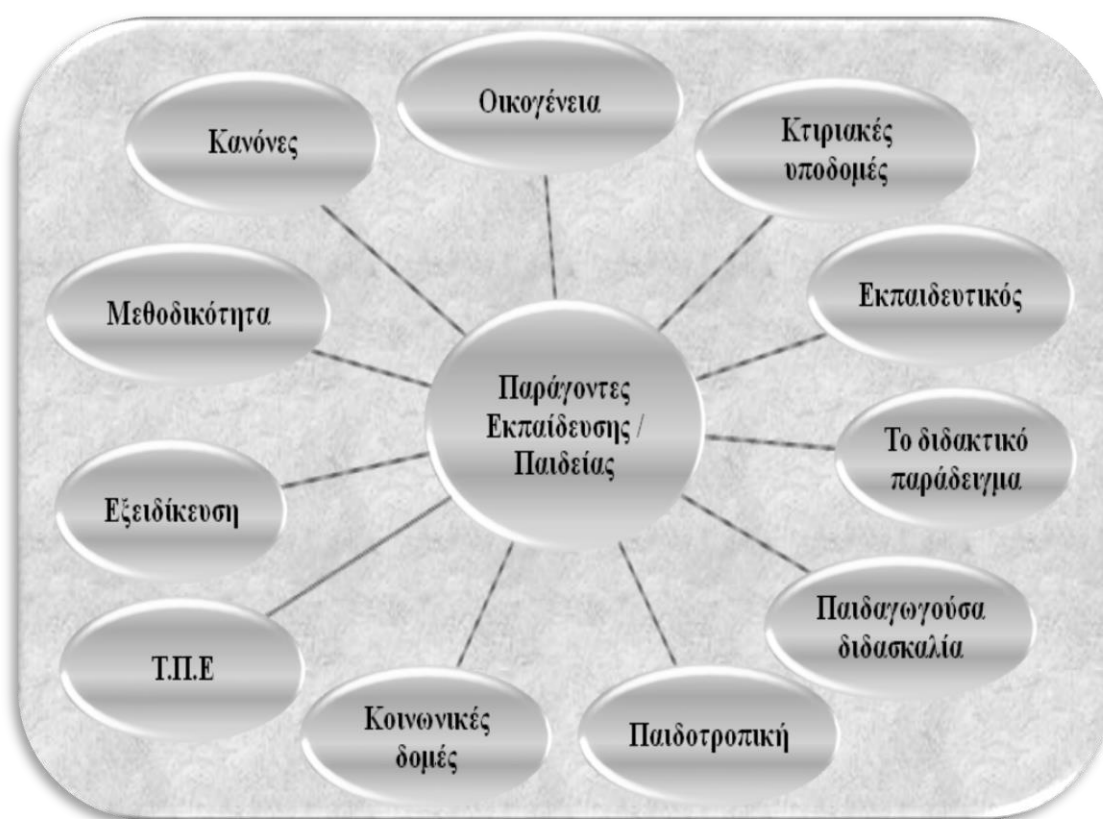
Έτσι αποδεικνύεται ότι η άριστη γνώση του διδακτικού αντικειμένου, αποτελεί την πρωταρχική αρχή και ισχύει το τετριμμένο «ο δάσκαλος γνωρίζει δέκα για να διδάξει ένα»! (Εικόνα 15, 16)

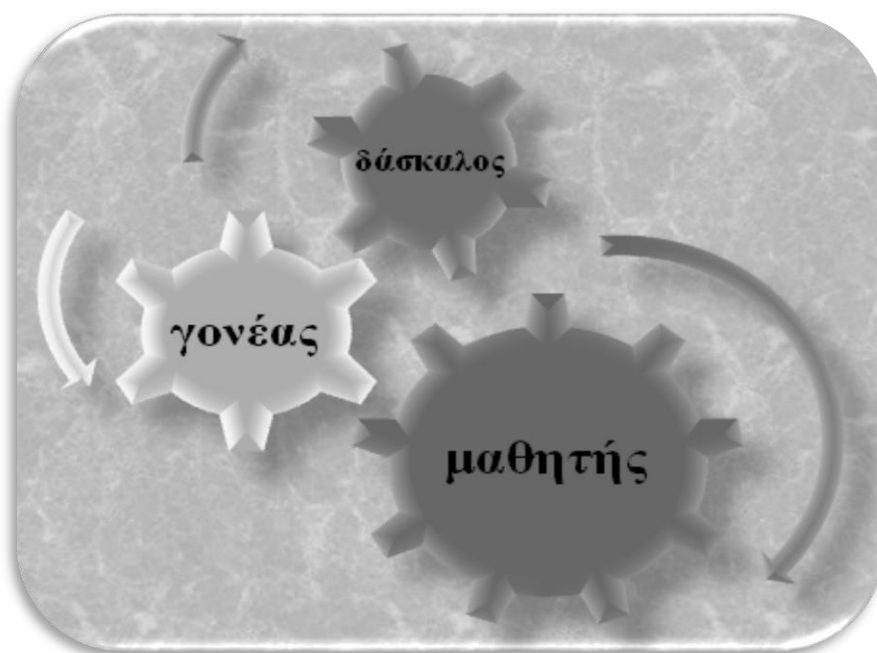
Εικόνα 2

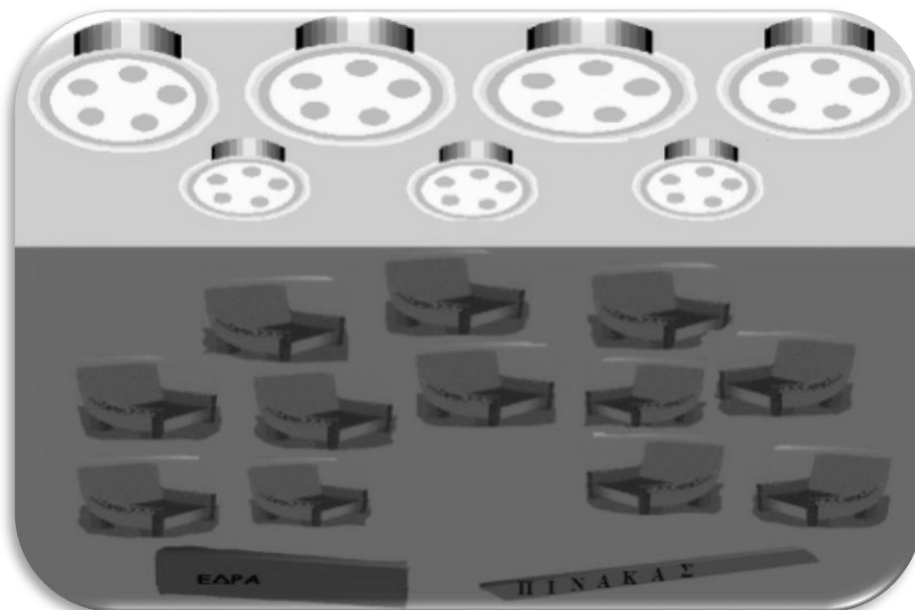
Εικόνα 3

Εικόνα 4

Εικόνα 5

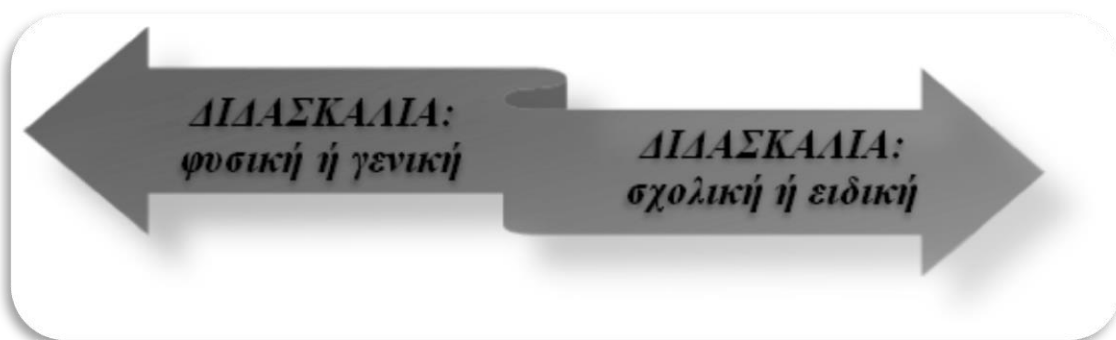

Εικόνα 6

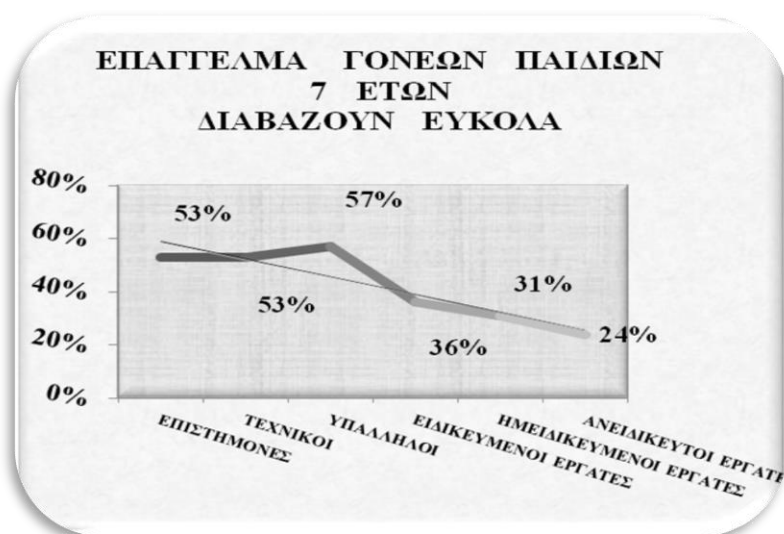

Εικόνα 7

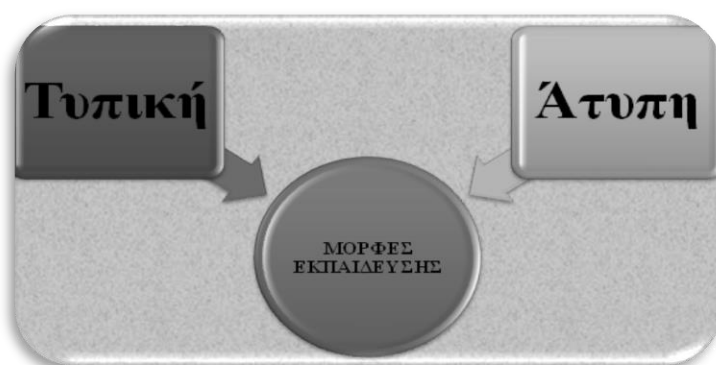
- 1 Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), 8ο
1 Πανελλήνιο Συνέδριο 18,19 Νοεμβρίου 2016

Εικόνα 8

Εικόνα 9

Εικόνα 10

Εικόνα 11

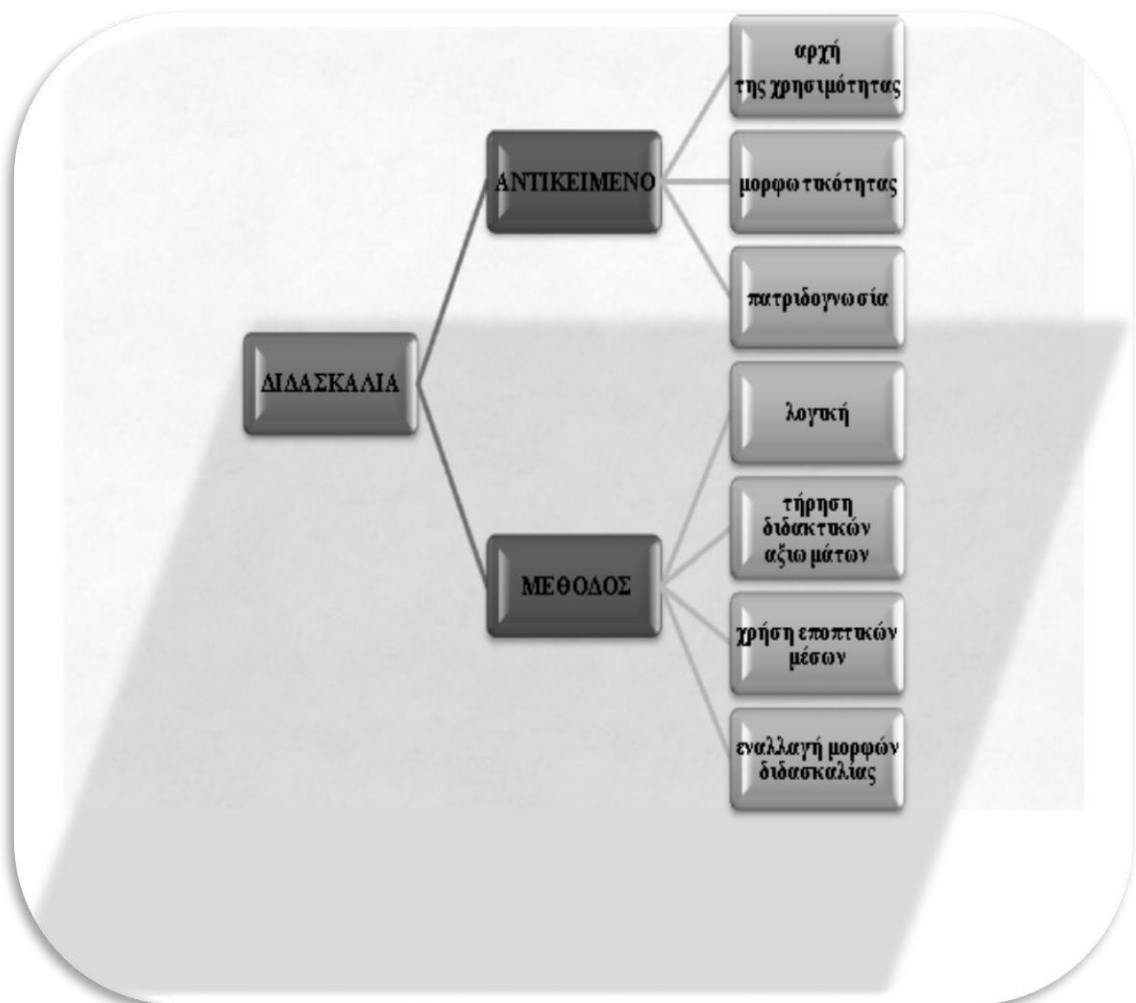

Εικόνα 12

- 1 Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), 8ο
3 Πανελλήνιο Συνέδριο 18,19 Νοεμβρίου 2016

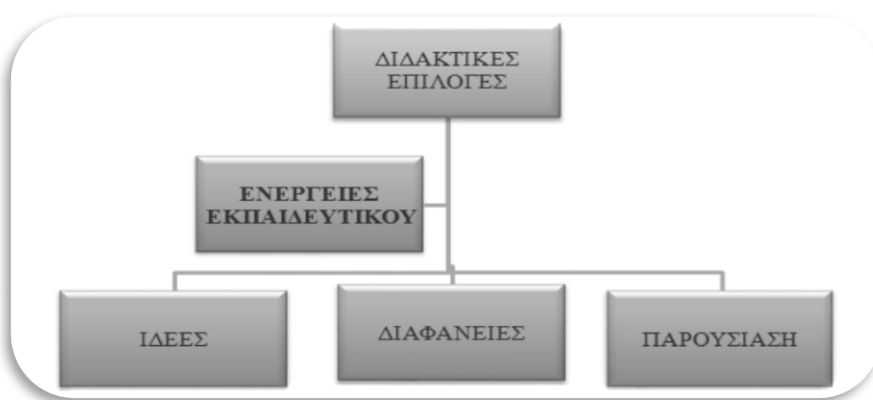
Εικόνα 12

Εικόνα 13

Εικόνα 14

Εικόνα 15

Εικόνα 16

Πίνακας εικόνων

Εικόνα 1.....	11
Εικόνα 2.....	12
Εικόνα 3.....	12
Εικόνα 4.....	13
Εικόνα 5.....	13
Εικόνα 6.....	14
Εικόνα 7.....	14
Εικόνα 8.....	14
Εικόνα 9.....	15
Εικόνα 10.....	15
Εικόνα 11.....	12
Εικόνα 12.....	16
Εικόνα 13.....	14
Εικόνα 14.....	17
Εικόνα 15.....	17
Εικόνα 16.....	17

Περιεχόμενα

Περίληψη	6
Εισαγωγή	7
Παράγοντες Εκπαίδευσης/Παιδείας	8
Οικογένεια.....	8
Υποδομές.....	8
Δάσκαλος.....	8
Διδασκαλία.....	8
Μορφή.....	8
Δομές.....	9
Πίζα.....	9
Προγράμματα.....	9
Κανόνες	10
Αξιολόγηση.....	10
Συμπεράσματα.....	10
Βιβλιογραφικές Παραπομπές	19

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

- ✓ Barthelemy, J., Mouilleseaux J. P.: (1989), *Les jeunes et le patrimoine architectural*, éditeur Mardaga Pierre, Paris.
- ✓ Béro, M.: (1988-1989). *Informations sur la musique ancienne et moderne*, Bruxelles, Académie Royal des Beaux-Arts
- Derrida, J., (1967), *De la grammatologie*, Editions de Minuit.
- ✓ Eco, U., (1972), *la structure absente*, paru Chez Mercure de France.
- ✓ Eco, U., (1988), *Le singe*, paru Chez Labor, Paris.
- ✓ Eric, Buyssens, (1979), *Le langage et le discours*, paru à Bruxelles.
- ✓ Germain, B.: (1990) *La peinture au Louvre* de l'Institut, conservateur en chef honoraire du musée du Louvre. Editions du Club France Loisirs, Paris.
- ✓ Grawitz, M., (1976), *Méthodes des sciences sociales*, Ed. Dalloz, Paris.
- ✓ Prieto, L., (1975), *Pertinence et pratique, sémiologie*, Editions Minuit.
- ✓ Sabrina Mervin-Karol Prunhuber: (1987), *Femmes*, Editions Lonnnoo Herme.

Ελληνόγλωσση

- ✓ Dreikurs, R.: (1975), *Ενθαρρύνοντας το παιδί στη μάθηση*, Εκδόσεις Γλάρος, Αθήνα.
- ✓ Driver, P.-Squires, A., Rushworth, P. & Wood-Robinson, V. : (2000), *Οικοδομώντας τις έννοιες των Φυσικών Επιστημών*, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.
- ✓ Liddell, H. & Scott, R.: n. d., *Μέγα λεξικό της ελληνικής γλώσσας*, Εκδότης Ι. Σιδέρης, Αθήνα.
- ✓ Massialas, B. - Zevin, J.: (1975), *Δημιουργική Εργασία στο σχολείο*, Αθήνα.
- ✓ Montessori, M., (1980), *Ο δεκτικός νους*, Εκδόσεις Γλάρος, Αθήνα.
- ✓ Αριστοτέλης: (1936 Μετάφραση) *Αριστοτέλους περί ποιητικής*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Ακαδημία Αθηνών - Ελληνική Βιβλιοθήκη.
- ✓ Βαρουφάκης, Γ., Πατωκος, Τ., Τσερκεζής, Α., Κουτσοπέτρος, Χ., (Δεκέμβριος 2011), *Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την Ευρώπη το 2011*, Παρατηρητήριο οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων, Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.
- ✓ Γεώργιος, Σ., Μέγας, Α. :Κ.Π.Α. (1976), *Εισαγωγή εις την Λαογραφίαν*, Αθήναι.
- ✓ Γιαννούλης Ι. Ν., (1976), *Εισαγωγή στη Γενική Παιδαγωγική*, Ηράκλειο.
- ✓ Δεληδάκη, Σ. - Κωνσταντίνου, Γ. : (2011), *Η χρήση του διαδραστικού πίνακα στα φιλολογικά μαθήματα*, 2 Πανελλήνιο Συνέδριο, Πάτρα.
- ✓ Δημητρέλης, Λ.-Δ.: (1987), *Το χρώμα και τα μυστικά του*, Οργανισμός Δημητρέλη, Θεσσαλονίκη.
- ✓ Εκπαιδευτικό υλικό και 2^{ος} σχολικός διαγωνισμός, *Περιβάλλον και ανακύκλωση*.
- ✓ Ησαΐας, Δ. & Παπαϊωάννου, Τ., (Τετάρτη 9η Νοεμβρίου 2011), *Πέντε μαθήματα για την αρχιτεκτονική, Στοά Αρσακείου*, Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.
- ✓ Θεοδωρόπουλος Θ. Ε., (1978), *Καινοτομικές διδασκαλίες*, Εκδόσεις Ι. Φελέκη, Αθήνα.
- ✓ Ισηγόνης Μ. Αντ., (1970), *Ειδική Διδακτική*, Αθήνα.
- ✓ Μαρκόπουλος, Α.Α.: (1978), *Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευσεως*, Θεσσαλονίκη.
- ✓ Ματσαγγούρας, Η. Γ. (2001). *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου. Η αφού σκέπτονται γιατί δεν γράφουν*. Εκδόσεις Γρηγόρης, Αθήνα.
- ✓ Μιράσγεζη, Μ.: (1978), *Νεοελληνική Λογοτεχνία*, Αθήνα.

- ✓ Νίκα, Β.: (2008), *Κάρτες πρόσθεσης και αφαίρεσης*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.
- ✓ Ουμπέρτο Έκο: (1988), «*Θεωρία Σημειωτικής*», Εκδόσεις «ΓΝΩΣΗ», Αθήνα .
- ✓ Παναγιωτακόπουλος, Χ., Πιερρακέας, Χ., Πιντέλας, Π., (2005) *Πληροφορική και Εκπαίδευση – Σχεδίαση Εκπαιδευτικού Λογισμικού*, Τόμος γ', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα, Ομάδα εκτέλεσης έργου ΕΑΠ 1997-2005 .
- ✓ Παπαδάκης, Σπ. Χ. –Χατζηπερης, Ν. Θ. , (2001), *Βασικές δεξιότητες στις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας*, Βιβλίο επιμορφούμενου και βιβλίο επιμορφωτή, Αθήνα.
- ✓ Παρασκευόπουλος Ν. Ι.: (1984), *Εξελικτική Ψυχολογία*, Τόμος 4, Αθήνα.
- ✓ Πολίτου, Π. Α. : (1976), *Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου*, Αθήνα.
- ✓ Πουχνέρ Βαλτέρ, *Μυθολογικά και άλλα θέματα*, τ.2, Εκδόσεις Αρμός.
- ✓ Προκοπίου, Α.:, *Ιστορία της Τέχνης*, Τόμος Α' & Β' Εκδόσεις Μ. Πεχλιβανίδης, Αθήνα.
- ✓ Σπηλιωτόπουλου, Β.: *Διδακτική των φυσικών επιστημών και νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση (συμβολική αναπαράσταση επιχειρήματος Τουλμιν)*, Εισήγηση από τα πρακτικά του 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου, τεύχος α'.
- ✓ Τζάκου, Π.:(1977), *Καθηγήτρια της Μαρασλείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας, Διατροφή και υγεία*, Αθήνα, Β' Έκδοση.
- ✓ Τσιρίμπας Α. Α., (1975), *Γενική Παιδαγωγική*, Αθήνα.
- ✓ Χάρη Πάτση, *Μεγάλη ελληνική εγκυκλοπαίδεια*, Αθήνα.
- ✓ Χέρμπερτ Ρηντ, (1986), *Λεξικό εικαστικών τεχνών*, Εκδόσεις Υποδομή, Αθήνα.

Πηγές διαδικτύου

- ✓ «*I-TEACHER.GR*»-ISSN 1792-4146, (έγινε πρόσβαση: Παρασκευή, 12 Φεβρουαρίου 2016, 5:31:36 μ. μ.)
- ✓ *educadvisor.gr*, (2015), *Ο απόλυτος εκπαιδευτικός οδηγός*, Ετήσια έκδοση, (έγινε πρόσβαση: Πέμπτη, 21 Απριλίου 2016, 7:54:35 μ. μ.)
- ✓ *educadvisor.gr*, (2016), *Ο απόλυτος εκπαιδευτικός οδηγός*, Ετήσια έκδοση, (έγινε πρόσβαση: Πέμπτη, 21 Απριλίου 2016, 6:40:50 μ. μ.)
- ✓ Wikimedia
- ✓ *www.Ethniki Bibliothiki.gr*
- ✓ Αγάθος, Α., Γιαννακού, Β., Δημοπούλου, Β., Μοντολή, Μ., Ρουμπής, Ν. & Τσοτσορού, Α., (2012), *Το λογοτεχνικό κείμενο στην τάξη της νέας ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας: προβληματισμοί και προτάσεις*, Δ.Π.Ε., Διεθνές Συνέδριο Γλωσσολογίας, ISBN 978-960-99486-7-8,(έγινε πρόσβαση: Παρασκευή, 12 Φεβρουαρίου 2016, 5:13:03 μ. μ.)
- ✓ Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, (Ιούλιος 2007), *Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης Μαθήματος από τους Φοιτητές*, (ενδεικτικό υπόδειγμα), Έκδοση 1.
- ✓ Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, (Ιούλιος 2007), *Απογραφικό Δελτίο για τα Μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού*, (ενδεικτικό υπόδειγμα), Έκδοση 1.
- ✓ ΕΛ.Π.ΠΟ., Γεωργογιάννης Π., Καθηγητής Πανεπιστημίου, υπεύθυνος ετήσιου Διαπανεπιστημιακού Διαδικτυακού Σεμιναρίου, (2013-2014), για την *Απόκτηση Επάρκειας και Ετοιμότητας στη Διδακτική και τη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης ή Ξένης Γλώσσας*, (έγινε πρόσβαση: Παρασκευή, 12 Φεβρουαρίου 2016, 5:11:08 μ. μ.)
- ✓ Ευρωπαϊκή Ένωση για την Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, (ENQA), 2009, *Αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες για την Διασφάλιση της Ποιότητας*

στον Ευρωπαϊκό Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, Ελσίνκι, 3η Έκδοση, Ελσίνκι, Φινλανδία 2009, Ελληνική μετάφραση από την Α.ΔΙ.Π., Μάρτιος 2012.

- ✓ Κουμαράς, Κ., Καριώτογλου, Π., Τσελφές, Β., Ψύλλος, Δ., (29-31 Μαΐου 1998), Α.Π.Θ., Παιδαγωγικό Τμήμα Παιδαγωγικής Εκπαιδεύσεως, Πρακτικά του 1^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου: *Διδακτική των φυσικών επιστημών και εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση*, (έγινε πρόσβαση: Κυριακή, 6 Μαρτίου 2016, 4:07:51 μ. μ.)
- ✓ Κυριαζής Δ., (Κυριακή 14 Απριλίου 2013, 23:16), *Έχουμε εκπαίδευση, αλλά δεν έχουμε παιδεία*, (έγινε πρόσβαση: Σάββατο, 23 Απριλίου 2016, 6:03:13μ.μ.)
- ✓ Πρακτικά της Βουλής, ΙΑ περίοδος Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, Σύνοδος Α', Τμήμα διακοπής Εργασιών της Βουλής, Θέρους 2005, Συνεδρίαση ΣΤ', Τετάρτη 13 Ιουλίου 2005.
- ✓ Σαραντόπουλος Π., Δρ., ΠΕ 04, Σχολικός Σύμβουλος, *Λειτουργία εργαστηρίων φυσικών επιστημών*, (έγινε πρόσβαση: Κυριακή, 6 Μαρτίου 2016, 8:18:46 μ. μ.)
- ✓ Συνέδρια ΕΠ.Ε.ΔΙ.Μ., Έγινε πρόσβαση 4/1/2016.
- ✓ Χατζηθεοχάρους, Π., Νικολόπουλου, Β. & Γιοβάνη, Ελ., (2010), *Εισαγωγή στην εκπαίδευση Ενηλίκων*, Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ.-Γ.Γ.Δ.Β.Μ. & ΙΔΕΚΕ, Αθήνα.
- ✓ http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning/adult_el.htm, (Επίσκεψη στον ιστότοπο,4/1/2016)
- ✓ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/voithitikakemena/syggeneia>, (Επίσκεψη στον ιστότοπο,17/1/2016,13:26')

Έντυπος τύπος

- ✓ Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας,(1985), *Τα νέα αναλυτικά προγράμματα και τα βιβλία για μαθητές και δασκάλους*, Επιστημονικό βήμα, Ειδική Έκδοση, έτος 30ο, τεύχος 6ο, Δεκέμβριος 1984 & Ιανουάριος και Φεβρουάριος 1985.
- ✓ Κέντρο «Γαία», Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας: (2007), *Άνθρωπος και περιβάλλον στον 21^ο αιώνα, τα κρίσιμα προβλήματα*, τεύχη 1-18, Έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού, Αθήνα.
- ✓ Επιστημονικό βήμα του δασκάλου, 3^ο τεύχος, έτος 29^ο, Μάρτης, Απρίλης, Μάης 1984 Παπάς, Ε., Α., (1984), *Σχεδιασμός εργασίας και δραστηριοτήτων σε επίπεδο περιφέρειας σχολικής μονάδας και σχολικής τάξης*.
- ✓ Διαβάζω, τεύχος 49, Ιανουάριος 1982, Αθήνα.
- ✓ Διαβάζω, τεύχος 144, Μάιος 1986, Αθήνα.
- ✓ Διαβάζω, τεύχος 492, Ιανουάριος 2009, Αθήνα.
- ✓ Διαβάζω, τεύχος 47, Νοέμβριος 1981, Αθήνα.

Παραπομπές

- ¹ Κομφούκιος ή Κουνγκ - Φου - Τζου., (551- 479), «Ανάλεκτα», Κινέζος φιλόσοφος, Σχολή Ρου.
- ² Lang, J., (1990), *Les jeunes et le patrimoine architectural*, Ministre de la Culture, de la Communication, des Grands Travaux et du Bicentenaire, éditeur Mardaga, Liège
- ³ Liddell, H. & Scott, R.: n. d. «*Μέγα λεξικό της ελληνικής γλώσσας*», Εκδότης Σιδέρης, Ι. Αθήνα.
- ⁴ Βλέπε θεωρίες των John Locke, Jean- Jacques Rousseau, Leo Tolstoy, Janusz Korczak, Pestalotsi, Piage, A. S. Neill, Lave ... και σχολεία «δημοκρατίας», όπως Sammerhill, Tamariki School, Kinokuni, Dartington Hall School, Sands School, Sudbury Valley School, The Pesta, Wild Schools, The Democratic School of Hadera, Kapriole
- ⁵ Στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου πληροφορούν για λειτουργία 78.633 αιθουσών διδασκαλίας για τον μειούμενο μαθητικό πληθυσμό του 1.390.437. Ο λανθασμένος προσανατολισμός των αιθουσών διδασκαλίας, ο ελλιπής ενεργειακός σχεδιασμός σχολικών κτιρίων επιβαρύνει το περιβάλλον, τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω υψηλών ενεργειακών καταναλώσεων, μειώνοντας τη μαθησιακή μαθητική ικανότητα εξαιτίας ελαχίστων συνθηκών ανέσεων.
- ⁶ Φυσιοκρατικές, εμπειρικές, συγκλινιστικές παιδαγωγικές θεωρίες. Συνδυασμός θεωρίας συμπεριφοράς (Μπεχaviorισμού, Behaviorism), οικοδόμησης γνώσης (Κονστρουκτιβισμού, Constructivism), γνωστικών θεωριών (Cognitivist).
- ⁷ Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ο πατέρας και η μητέρα δεν είναι συγγενείς μεταξύ τους. Το αποκτηθέν παιδί αυτού του γάμου είναι συγγενής εξ' αίματος σε ευθεία γραμμή. Αν η μητέρα συνεχίσει να τεκνοποιεί, με τον ίδιο πατέρα, τότε η συγγένεια των αδερφών μεταξύ τους, είναι εξ' αίματος και σε πλαγία γραμμή. Δηλαδή, αν κατάγονται από τον ίδιο ανιόντα. Κάθε γέννηση συνιστά ένα βαθμό. Η συγγένεια μητέρας παιδιού δημιουργείται μόνο με τη γέννηση. Η ύπαρξη συγγένειας εξ αχιστείας εξακολουθεί και μετά τη λύση ή την ακύρωση του γάμου από τον οποίο δημιουργήθηκε.
- ⁸ Στην παιδαγωγική επιστήμη η ευγενής άμιλλα στηρίζεται σε αρχές, συλλογικότητας, ευγένειας, σεβασμού, προβολής παρούσας επιτυχίας, διεξαγωγής αγώνων ισοδύναμων ομάδων, ίσων δυνατοτήτων επιτυχίας, (Βλέπε συνέδριο ΕΛΛΙΕΠΕΚ: «*Σχολείο ίσο για παιδιά άνισα*»), για την αποφυγή της ταπείνωσης.
- ⁹ Δηλαδή διαφέρει ο λόγος για την αποφυγή αρνητικής συμπεριφοράς μαθητών προς τον «αποδιοπομπαίο τράγο», συγκρατημένος έπαινος στον υποδειγματικό και φιλότιμο.
- ¹⁰ Παιδοτροπική αγωγή την χαρακτηρίζει ο Caselmann. Ο δάσκαλος ενδιαφέρεται για το παιδί και τις ανάγκες του. Χαρακτηρίζεται λογοτροπική, όταν επικεντρώνονται στο αντικείμενο της διδασκαλίας παραβλέποντας τον παράγοντα μαθητή.
- ¹¹ «*Οδηγός ενημέρωσης για την κοινωνική οικονομία και Επιχειρηματικότητα*», Δίκτυο Κοινωνικών και Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων, Οκτώβριος 2012
- ¹² «*Εκπαίδευση Ενηλίκων, εκπαίδευση ή παιδαγωγική ενηλίκων στην Ευρώπη και στην Ελλάδα;*», Ι.Δ.Ε.Κ.Ε., Αθήνα, 2006
- ¹³ http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning/adult_el.htm
- ¹⁴ «Τα δικαιώματα του παιδιού
Αντώνη Σαμαράκη
Καλημέρα! ...
Αυτή τη λέξη, που σας λέω τώρα και που εσείς τη λέτε πολλές φορές κάθε μέρα, υπάρχουν στον κόσμο εκατομμύρια παιδιά που δεν μπορούν να την πουν. Όταν έστω και ένα μόνο παιδί στερείται τα δικαιώματα του, τότε ακυρώνεται η έννοια δικαιώματα του ανθρώπου.
Τα παιδιά χρειάζονται την αγάπη μας και τη φροντίδα μας όχι μόνο την παγκόσμια ημέρα του παιδιού, στις 11 Δεκεμβρίου, αλλά όλες τις ημέρες του χρόνου...».